

**Geschichte der geistlichen Stiftungen, der adlichen
Familien, so wie der Städte und Burgen der Mark
Brandenburg**

[Urkunden-Sammlung für die Orts- und spezielle Landesgeschichte]

Riedel, Adolph Friedrich

Berlin, 1845

XV. Bischof Bardolph von Halberstadt bestädigt dem Domcapitel zu Stendal das Erbrecht, Wahlrecht und die sonstigen ihm bei der Stiftung verliehenen Freiheiten, am 28. Nov. 1194.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54414)

mancipati, ad exemplar pie recordationis Clementis pape predecessoris nostri, In ius et proprietatem beati Petri sub apostolice sedis protectione suscipimus et in futurum concessione pontificali munimus, Statuentes ut quascunque possessiones etc. Datum Rome apud sanctum Petrum — V. idus Augusti — Anno Incarnationis dominice M^o. C^o. XCI^o. Pontificatus Celestini pape III anno primo.

Der Fortgang dieser Urkunde stimmt wörtlich mit dem Schugbriefe des Papsst Clemens III. vom 29. Mai 1188 überein.

XIV. Graf Heinrich von Gardelegen trifft eine Disposition darüber, wie es mit dem Nachlasse der Domherrn gehalten werden soll, im Jahre 1192.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Notum sit tam futuris quam presentibus, quod ego heinricus, comes in Gardelegh, superne uite accensus desiderio ecclesiam in stendale in proprietate mea construxi et canonicos ibidem deo deseruituros habito summi pontificis et coheredum meorum consensu stipendiis assignatis institui, Quibus inter cetera, que commoditati et utilitati ipsorum proficiunt, decedentibus etiam prospicere disposui scilicet aliquo eorumdem in extremis agente, si debitis forte oneratus fuerit, liceat ei stipendium prebende sue integraliter ab obitu suo per anni circulum creditoribus suis pro debitis assignare. Si uero estimatio prebende pluris fuerit, quam requirant debita, quicquid solutis debitis residuum fuerit, deducta uicarii mercede, in usus pauperum pro uoluntate sua preordinet erogandum. Si uero quis debitis grauatus non fuerit preter uicarii mercede stipendium instantis anni pauperibus pro arbitrio suo distribuat profuturum. Si uero ab intestato quod absit aliquem decedere contigerit ea, que testamentum condenti liberaliter concedimus, ne seruientes conducticii mercede debita creditores mutuata fraudentur pecunia, conuentui pro defuncto sine exceptione promouenda committimus. Libertatem insuper electionis decani et canonicorum substituendorum fratribus in stendale indulimus, patrono de preposito instituendo ad placitum suum rationabiliter ordinante, ea consideratione, ut institutus prepositus in stipendiis canonicorum nichil iuris obtineat. Areas et predia et agros ecclesie ubicunque fuerint aduocati uel bedelli appetere uel aliquod in eis statuere non presumant. Hec autem facta sunt anno dominice incarnationis M^o. C^o. XCI^o. Sancte romane ecclesie presidente Celestino III°. anno sui pontificatus II°. Regnante feliciter imperatore heinrico III°. Anno sui imperii II°, presentibus his nobilibus et religiosis personis Comite heinrico de dannenberch, Walthero de arnestein, Alberto eiusdem loci preposito, Gerberto decano, Godefranco, heinrico aduocato et aliis quam pluribus, quos superfluum est et mora enumerare.

Das Original ist in mehreren Exemplaren vorhanden, die jedoch nur in der Schreibart abweichen. Auf dem Siegel, welches an einem Exemplare noch vorhanden, erscheint der Graf geharnischt zu Pferde.

XV. Bischof Gardolph von Halberstadt bestätigt dem Domcapitel zu Stendal das Erbrecht, Wahlrecht und die sonstigen ihm bei der Stiftung verliehenen Freiheiten, am 28. Nov. 1194.

In nomine sancte et indiuidue trinitatis. Gardolfus, dei gratia halberstadensis ecclesie episcopus, Dilectis in christo filiis W. decano sancti Nicolai in stendale ejusque fratribus tam

futuris quam presentibus canonice substituendis in perpetuum — prefatam ecclesiam, in quo diuino mancipati estis obsequio, cum omnibus bonis et possessionibus suis sub beati Stephani et nostram protectionem suscipimus et presentis scripti privilegio communimus. Statuimus ergo ut secundum quod in privilegio illustris principis ottonis secundi, marchionis in brandenburch, ecclesie vestre fundatoris, una cum fratre suo, h. inclito comite de Gardeleben, expresse preordinatum est, vos vestrique successores in testamentis condendis et facultatibus distribuendis, quamdiu uixeritis, plenam habeatis libertatem, illud non minus confirmantes, quod si aliquis uestrum in extremis agens debitis forte oneratus fuerit, liceat ei stipendium prebende sue integraliter ab obitu suo per anni circulum creditoribus suis pro debitis assignare. Si uero ab intestato, quod absit, aliquem decedere contigerit, ea que testamentum condenti liberaliter conceduntur, ne feruientes conducticii mercede debita creditores mutuata fraudentur pecunia, conuentui pro defuncto sine exceptione promouenda committimus. Electionem quoque liberam in decania, scolastico, custode et cellerario canonicisque assumendis uobis concedimus, hoc diligenter interposito, quod prepositus uester, quem quidem patronus ecclesie absque electione instituere poterit, nichil in uestris habeat stipendiis. In areis et agris ac prediis ecclesie uestre aduocati et bedelli nichil unquam exigere aut statuere presumant. Si qua igitur persona humilis uel alta hanc nostre confirmationis paginam infregerit, ni secundo aut tercio commonita respuerit et satisfecerit, anathematizata sit et in extremo examine districte subiaceat ultioni. Testes huius rei sunt Cunradus maioris ecclesie prepositus in halberstad, Cunradus camerarius, fridericus uicedominus, Geroldus cellerarius et archidiaconus halberstadenfis, Romarus archidiaconus balsamie, Burchardus archidiaconus in isleuen, Almarus archidiaconus in Kiffeb., Beringerus, Cunradus et Meinhardus canonici, fridericus decanus sancte Marie, Cunradus et ludolfus canonici. Acta sunt hec anno dominice incarnationis M^o. C^o. XC^o. III°. III°. kal. decembris, Sanctissimo domino papa Celestino III. romanam sedem tenente, Gloriosissimo domino heinrico VI. romanorum imperatore regnante, anno ordinationis nostre primo.

XVI. Markgraf Otto II. schenkt dem Domstifte vier Hufen Landes in Röhre für den Altar der heiligen Katharina, am 24. Dezbr. 1197.

In nomine Sancte et indiuidue Trinitatis. Nouerint tam presentes quam futuri, quod ego Otto secundus, dei gratia marchio in brandenburg, superne retributionis amore ad preces et obsequium heinrici, tunc custodis in stendale, preter ea, que pie memorie frater meus heinricus comes ecclesie beati Nicolai in stendale me consentiente, immo robur rei me prebente, contulerat, quatuor mansos in rokinze altari beate katerine spontanee contuli, Duos quidem, quos herbrandus de manu nostra feodaliter tenebat, et duos, quos Eluekinus uel ejus heredes, excepta decimatione, quam iohannes de iersleue a nobis tunc in feodo tenebat, et excepta ea pensione, que wuzop dicitur, quam ejusdem uille rokinze uidelicet uillicus in feodo tenebat, et preter censum, qui pridem ecclesie eidem a nobis collatus fuerat, et preter duos modios et dimidium majoris mensure, quos de predictis IIII. mansis sicut censum dudum ante contulimus. Verum ne nostre deuotionis oblatio apud posteros obliuioni contradatur, hoc quod legitime fecimus, sigilli nostri impressione deo auctore in perpetuum mansurum roboramus. Testes autem huius rei sunt clerici heinricus custos ejusdem ecclesie, Johannes concanonicus ejus, Iodewicus capellanus noster, laici uero Arnoldus de flatuorde, Rodolfus de rolstede, Olricus balehorn, Marquardus coqvine nostre magister, et alii quam